

ОСІННЄ ЛИСТЯ

НАШИМ МАЛЯТАМ

ОСІННЄ ЛИСТЯ

Упорядкувала

МАРІЯ ЮРКЕВИЧ

Відбитка з „Нашого Життя“

ПОДАРОВАНО РОДИНОЮ
ДЛЯ ПЛАСТОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
У пам'ять Пластунів - Сен-йорів
о. Йосифа й Юліана
Каменецьких

PLAST UKRAINIAN YOUTH ASS'N.

623 FLORA AVE

WINNIPEG, MANITOBA

R2W 2S4

ФИЛАДЕЛФІЯ 1959

КООПЕРАТИВА „БАЗАР“

Зміст

ОСІНЬ

Н. Наркевич: Олесин город.....	3
Роляник: Лист до пташки	4
Н. Наркевич: Осінь	5
Н. Наркевич: Про мухомора і дідуся Дуба	6
Діма: Білочка	7
М. С.: Загадка	7
М. С-ко: Степанко	8
П. Кізко: Незвичайна зустріч	9
Чо: Хто?	9
О. Цегельська: Пригоди котика Міцька	10

ЗИМА

Г. Чо: Радоші зими	13
Н. Наркевич: Перший сніг	14
М. Стратієнко: Білій сніжок	15
О. Цегельська: Голодний горобчик	16
М. Стратієнко: Ще про Степанка	18
Н. Наркевич: Казка про снігову бабу	19
Р. Завадович: Галя вишиває	21
М. С.: Необачний Сергійко	21
М. С.: Св. Миколай	22

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

М. Стратієнко: Ялинка	23
Н. Наркевич: Ялинка для звіряток	24
Діма: Зима	25
Р. З.: Перший лист	26
Роляник: Гості йдуть!	26
На Новий Рік	26
К. Колточок: На Щедрій Вечір	27

НА ЗИМОВІ ВЕЧОРИ

Н. Наркевич: Дві сестрички	28
П. Кізко: Мій акваріюм	29
Г. Чорнобицька: Шкідливий котик	31
Н. Наркевич: Колискова	32
О. Кобець: Два і третій	32

Обгортуку виконав **Василь Дорошенко**, а ілюстрації
Христина Дохват і **Христя Зелінська**.

ОСІНЬ

ОЛЕСИН ГОРOD

В кучерявої Олесі
Городина гарна,
Працювала ціле літо
Так пильно недарма.
Червоніють помідори
Між зеленим листям,
А квасоля пишається
Зернятком-намистом.
Накопала мала Леся
Картопельки горщик,
Ще й червоних буряків
Додала на борщик.
А капуста біле листя
Щільно завиває,

Будуть з неї голубці —
Це ж усякий знає!
Кучериком своїм манить
Зелена петрушка.
„Не забудь: зі мною, Лесю,
Буде добра юшка“.
Ось прибігли діточки
До Лесі в гостину.
Той горошку чемно просить,
Той жовту морквину.
Гарна дівчинка Олеся,
Добра господиня,
Все в городі в неї є,
Навіть смачна дinya.

Н. Наркевич

Лист до пташки

Лесик сидить при столі і з великою увагою креслить на картці паперу всілякі закарлючки: хвостики, вужики, хрестики тощо.

— Що ти робиш? — допитується його сестричка, мала кучерява Лідочка.

— Пишу листа!

— До кого?

— До пташки.

— Лист до пташки!? О, це щось дуже цікаве! Лідочка присідається до братчика і просить розповісти про цю пташку. Де вона — тут, у парку, чи там, над Круглим озером, де Лесик проводив вакації?

— Як я був з матусею в „Косові“ над Круглим озером, то я там мав знайому пташку. Її гніздо було на кріслатім дубі і просто нашого вікна. Щоранку пташка сідала на найнижчій галузці, дивилася в вікно і щебетала.

— Це вона так тебе вітала на „добрій ранок“, — пояснює догадлива Лідочка.

— І матуся те саме говорили, — продовжує Лесик. — Коли їв спіданок, пташка прилітала на східці ганку і з смаком дзьобала кришини хліба, які я їй кидав. Матуся порадили, щоб я давав пташці їсти з рук. Одного ранку я сів на східцях і простягнув руку з куснем білого хліба. Пташка злетіла на дашок ганку, потім на поруччя сходів, щось думала, крутила голівкою, приглядалася, а нарешті обережно підійшла і ви-

хопила дзьобиком хліб з моїх пальців.

— Брава, розумна пташка! — плеєскала в долоні Лідочка, мов справді бачила живу пташку, що брала хліб з Лесикових рук.

— Одного разу в мене на рамені повзла велика гусениця. Добре, що я її не бачив, бо страх не люблю гусениць. Де не взялася моя знайома пташка, підлетіла до мене, скопила гусеницю, сіла на стежині і з смаком її проковтнула. Вона вже мене не боялася!

Лідочка аж зітхнула від зацікавленості.

— Жалко мені було з нею розставатися! — додав сумово чоловічок. — Але я обіцяв, що напишу до неї листа. І ось, лист готовий!

— Що ж ти їй написав? Прочитай мені! — просила дівчинка.

— Моя люба пташко! — видумує з голови Лесик, мов би справді читав письмо. — Я вже дому, але про тебе не забув. Тут діти вже ходять до школи. Ти десь певно також записала своїх пташенят до лісової школи. В нас у парку вже жовкне листя. Думаю, що в „Косові“ також осінь. Чи цвіркуні вже повікладалися спати на зиму? Добре забезпеч своє мешкання, щоб не померзли твої діточки! До побачення за рік у „Косові“. Твій друг Лесик.

— Гарно! — хвалить Лідочка й додає: — Прощу тебе, допи-

Пташка злетіла на поруччя сходів, щось думала, крутила голівкою, приглядалася, а нарешті обережно підійшла і вихопила дзьобиком хліб із моїх пальців.

ши: „Тебе вітає моя сестра Ліда, що має чотири роки.“

Лесик радо дописує кілька нових закарлючик. Але в Лідочки якася невесела думка нависла хмаринкою на чолі.

— Лесику, а чи поштар знає, котрій птащі дати листа?

— Не турбуйся! — сміється Лесик. — Це я вже обміркував з паном директором дитячої оселі. Листа пішлю на адресу пана директора. Він його розпечатає і покладе на сходах у „Косові“. На листа насипле кришинок. Пташка прилетить їсти кришини і... прочитає мого листа. Що, добре придумано?

— Чудово! — заливається Лідочка срібним сміхом. — Ну, одягайся, братіку, попросимо матусі, щоб дозволила нам разом занести листа до поштової скриньки за рогом вулиці, біля автобусової зупинки.

Роляник

ОСІНЬ

Холодний вітер хмарки гонить
І дощик в шибки стукотить,
А наша кучерява доня
За книжками тепер сидить.

У школі так новин багато:
Їй розповів малий Івась,
Як їздив він по рибу з татом,
Який піймався їм карась.

Промине осінь непомітно,
Зима в наукі пролетить,
З весною сонечко привітно
Засипле золотом блакитъ.

Ніна Наркевич

Орися квіти показала,
Що влітку насушила їх.
Про кожну квітку все вже знала,
Від пишних, гарних до дрібних.

У школі вчитися цікаво
Читати, писати й рахувати.
Учитель в них такий ласкавий,
Співати вчити їх, малювати.

Про мухомора і дідуся Дуба

Раз восени у ліску зібралися на галявеці грибки. У них були різної форми і різного кольору шапочки, всі мали ніжки: одні тоненькі, високі, другі коротенькі, грубі.

От і стали вони вихвалятись одні перед другими, хто з них кращий.

— Чи є кращий від мене гриб? — задирливо пищала сироїжка. — Дивіться, в мене маленька шапочка, а в моого синочика синя, а в донечки руденька. А ніжки? Які вони біленькі! Діти дуже люблять нас збирати...

— Та що з того? — перебив її мову гарний боровик. — Що з ваших гарних шапочок та білих ніжок? Ви ж гіркі, гіркі на смак. Нема кращого та смачнішого, як я! Мене скрізь люблять та вживають. І сушать, і солять, і смажуть, і варять. Кожна страва краще смакує зо мною. Дарма, що моя шапочка завжди однакова — темно-броннатна, а корінчик білувато-жовтий.

— Е, та немає смачнішої підливи, як із нас, промовили опеньки. А нас легко збирати, бо ростемо ми купками коло пеньків.

— Ну й знайшли чим хвалились, засміялись руденькі лисички. Ваші тоненькі ніжки ні до чого, а ми всі товстенькі, пахнемо гарно, а підліва з нас дуже, дуже смачна.

— А чим ми погані? спита-

лись бабки. Наши шапочки дуже гарні...

— Ну, та краще моєї шапочки ви ніде не знайдете, заперечив мухомор. І справді, на головці у гриба була гарна червона шапочка, вкрита білими цятками, а ніжку вкривали кількома рядами ніжні білі шлярочки.

Але все грибне товариство голосно розсміялось.

— Ха-ха-ха! Ха-ха-ха! Скрізь чувся репіт. — Він ще обзвивається! Та таких, як ти, завжди викидають із кошика, як попадеш. Ну й навіщо ти кому здався? глузувало з мухомора все грибне товариство.

— Це — правда! Сумно зітхнув мухомор. — Хоч і гарна моя шапочка, але не беруть мене до страви люди, кажуть, що я отруйний.

— Ну то нема чого тобі хвалитися, пробурчав поважний, великий, білий хрящ. — Бачиш, мене он навіть сирим ідять, тільки присолять трохи та й усе.

— І нас теж, і нас теж! З-під молоденської сосни тоненько завищали рижечки. Але раптом всі замовкли, бо обізвався до них старий великий Дуб, що стояв посередині галеви. Всі лісові рослини й тварини любили й поважали цього старого дідуся.

— Ні-ні, мої любі, прошепотів дуб. — Ви помилляєтесь. Не хваліться більше, бо кожен із вас на світі живе й має своє

призначення. Не судіть бідного мухомора, бо не тільки ви корисні, але й він теж потрібний. Чи знаєте, що шкідливі комахи, як посидять на його шапочці, відразу гинуть? Якби його не було, то може й вас усіх комахи знищили б та й усім рослинам тут у лісі було б погано.

І стало всім грибам соромно, що вони напали на мухомора. Всі замовкли. Першим почав говорити боровик.

— Це правда, сказав він, комахи, особливо жуки багато шкодять нам. Скільки моїх родичів загинуло від жуків! Дякую тобі, мухоморе, за твою оборону. І боровик членко вклонився мухоморові.

— Дякуєм вам, пане мухоморе! Почулося зі всіх сторін, але знов усі притихли. На цей раз

уже не лісові мешканці загомоніли. Це прибігли діти з козубеньками та почали швидко збирати гриби.

Хоч і не дуже хотілось грибкам покидати рідну галявину й дідуся-дуба, але вони знали, що пізно чи рано, а вони мусять покинути ліс. Потихеньки шепотіли, прощаючися один із другим та іх мови не чули й не розуміли діти. Весело наповнювали свої қозубеньки, співали, жартували. Хутко спорожніла галявина. Діти побігли в ліс шукати ще другого грибного місця. Залишився тільки на сторожі мухомор. Його ніхто не зірвав, але він не журався. Знав, що теж приносить другим користь, а це дуже приємно, робити другим добро.

Ніна Наркевич

БІЛОЧКА

З гілки на гілку
Плигає білка!
Хвостик пухнатий
Мигтить угорі,
Біличка в хату
Ховає горіх.
Скоро вже люта
Прийде зима,
Їжу здобути
Мусить сама.
Знає вона те,
Горішка шука,
Хвостик пухнатий
Між гілок зника.

Діма

ЗАГАДКА

Коли вітер змія
В небо пориває,
За вікном голосить,
В комині співає —
Скажіть любі діти:
Коли це буває?

М. С.

Коли живе листя
Землю застеляє,
Шелестить у парку,
В повітрі літає, —
Чи знаєте, діти,
Коли це буває?

М. С.-ко

СТЕПАНКО

Буває, що зранку
Малий наш Степанко,
Не хоче вставати із ліжка.
„Ще рано вставати!...
Ще можна поспати,
Ну, хоч полежати ще трішки...“
„Вже пізно, Степане, —
Сказала раз мама, —
Дивись: уже всі повстали.
І навіть комашки,
Звірята і пташки
Собі вже сніданок придбали“.
І соромно стало
Малому Степану.
О, гіршим не хоче він бути!
І ось подивіться:
Степан не бариться,
Стойте вже одягнений, взутий.

**
*

Аж тут знов пригода.
Нова перешкода:
Вмиватись не любить Степанко.
А Мурчик біленький
Завжди чепурненький,
Бо миється вдень і щоранку.
Він лапками жваво
Уліво і вправо
Все вушка і носик свій тре.
Степанко це бачить
І часу не тратить:
Уже він в лазничці,
Рушник свій бере,
Втирається жваво
І зліва і зправа
Та й з Мурчиком снідати йде...

Буває, що зранку
Малий наш Степанко
До школи зібраться

Не може ніяк:
Десь плащик подівся,
Сніданок згубився.
— Залишусь я вдома.
Хай буде вже так...
Степанко блукає,
Роботи шукає,
І нудиться наш неборак.
А в школі напроти
Що сміху й роботи!
І весело, гамірно так.

* * *

Вже з полуоднія сонце.
Степан — у віконце.
Аж Петрик до нього
Відвідати йде.
— Чому ти у дома?
Чи хворий, чи втома?
І гарний малюнок
На столик кладе.
І пісню гарненку,
І віршик нозенький,
І купу новин
Той Петrusь додає.
Задумавсь Степанко,
А другого ранку
Раніш від усіх
Наш хлопчина встає.
Вже влягнений, чистий
І все вже на місці.
— Ну, Мурчику любий,
Здоровенький бувай!
А я поспішаю,
Бо часу не маю.

Як сонце з полуоднія,
Мене виглядай!

М. С-ко

НЕЗВИЧАЙНА ЗУСТРІЧ

Книги, зошити — ну й штука!
Стріб з полиці — прямо в руки!

Чи ви чули, дітки милі,
Вдома як мене зустріли,
Як вернувся я з табору
У осінню тиху пору?
Зустріч повна дивних див,
Я такого і не снів!

Книги, зошити — ну й штука! —
Стріб з полиці — прямо в руки!
— Відпочив, — гукають, —
досить,
Бачиш, он на дворі осінь!
Вся скінчилась твоя гра —
В школу вже тобі пора!
Я й сюди, й туди прошуся:
— Ще хоч трохи пробіжуся!
Та ніхто не хоче й слухатъ,
Наче всі заткнули вуха.
І ручки, і олівці
Скачутъ, наче горобці.
Букви, числа і малюнки,
Всі мені гукають лунко:
— Відпочив, ти хлопче, досить,
До науки школа просить.
І усі мене взяли
Та й до школи повели!

Петро Кізко

Х Т О ?

Хто гукає із гнізда:
— Куд-ку-да та куд-ку-да!

Поспішай сюди, Оленко,
Я знесла яйце біленьке.

Ти візьми собі оце
На сніданнячко яйце.

Чо.

Пригоди котика Міцька

Христя розповідає:

— Коли ми жили ще на фармі, то нам там було дуже весело. Нас будили раненько, коли ще на квітках і на травичці стояла роса, а сонечко з-поза лісу лагідно гріло. Кругом нашої хати на деревах співали щойно пробуджені пташки. А було їх так багато-багато. Одні співали: — Цір-цірінь-цір! — Другі: Тъох-тъох-тъох. А ще інші: — Фітю-фітю-фіть.

То ми, діти, бували постаємо під деревами, позадираємо головки вгору, стежимо за малими співаками, радуємося. Часом зриваємо квіти, бігаємо босоніж по росистій травичці, граємося.

А у нас, на фармі, були вже тоді різні звірятя: і корови, і вівці, і свинки. То ми часто зрана біжимо до стайні, щоб привітатись з яким ягнятком чи телятком.

Одного разу татко сказав до мами: — Це все тут гарно і добре, але у нас завелися миші. Всі мені в стайні гризуть, занечищують. От, я думаю чи не придався б нам кіт?

А мама на це: — Певно, що кіт потрібний, бо і в мене в хаті миші гуляють.

А ми діти це почули і давай собі тата просити наввипередки: — Татку, котика! Ми просимо, ми хочемо котика!

Ну, і тато постарається, привіз звідкись молодого кота. О! який він був гарний, який бі-

люсенький з оксамитними лапками, з чорною латкою, наче краваткою, посередині шийки. Ми його зразу полюбили, не могли досить налюбуватися ним. То кормили його мясцем, то напували молочком, то гравися з ним стеблом. Поволі він підріс і став справжнім котом. Зачав полювати на миші. Буває, коли зловить мишку, то принесе її в зубах і положить у кухні на долівці і жде, щоб ми його хвалили і величали нашим гордим мисливим. І за деякий час вже у нас миші так не гуляли, притихли. Такий то був Міцько.

Але раз, якось я замітала кухню і вигорнула з кутика, під шафкою жміньку сіренського пірячка. Здивована і збентежена я показала це мамі.

— Що за пірячко — так ма- ма, очевидно з пташок. — А хто його там запхав? Звісно — наш Міцько. А хто ж би?

У мене відразу серце захололо. — Пташка! — Бідна, маленька пташка! Загинула! А наш славний, гордий мисливий, наш Міцько, хто такий? — Звичайний розбишак! Не даром він уже від довшого часу вдома не ночує, а волочиться кудись! А ми все думаємо, що він у стайні, а це он як!

Але ж тут треба було якось протидіяти. Ми діти віднайшли Міцька, потримали йому під ніс пірячко (як доказ злочину) та й стали його, кожне з окрема,

ганьбити і прозивати поганими словами:

— А ти розбишако! А ти розбійнику, ти драбуго! Ти кровопийце! Ти безвистиднику, ти, ти!

А він? А Міцько? — Нічого. Позіхає собі і наче на глум вивалює свій рожевенький язичок, поміж білесенькими гострими зубками. То протягеться до сонечка, то витягає лапки, то прижмурює свої очка-сліпачки, то вкінці спокійно собі починає мурликати, так, наче хоче нам відповісти:

— А говоріть собі здорові, а я таки своє знаю.

І не засоромився, не покаявся. Ми майже щодня знаходили по куточках і на подвір'ю пірячко. Раз знайшли крило, а раз голівку з пташки. А одного разу приніс ще майже живу, замучену пташку і положив нам у кухні. Мама дуже розсердилася і сказала:

— Тож той розбишака нам тут незабаром виловить усі пташки! І хто буде всяку гусінь, хробачню і комахи нищити? Хто буде нам співати, коли пташок не стане? Ні! Якийсь кінець мусить бути!

І от незабаром мама привезла з міста малесенький дзвіночок на ремінчику та й нарядила його Міцькові на шию. А він дуже сердився, кидав собою, качався по долівці, намагався лапками здерти з себе дзвіночок. Але ремінчик був міцний і він нічого не міг вдіяти. Посумнів, звісив голову, та й поплентався кудись.

Так він ходив із тим дзвіночком, дзеленькав, пташки вже здалека чули його та й стереглися.

Так він ходив з тим дзвіночком, дзеленькав, пташки вже здалека чули його, та й стереглися. Але наш кіт змарнів, схуд, бо не хотів істи. Вже і грatisя з нами не хотів, так страшенно дошкулював йому цей дзвінок. Подумайте лиш: — Мисливець іде на лови і сам вже здалека остерігає звірину! Так це тривало якийсь час.

Але одного разу я знов за мітала кухню і знайшла пташине пірячко. Всі ми не могли вийти з дива: — Як він це робив? — Як підкрадався до пташок, що дзвінок не дзвонив?

А може молоді пташки були ще такі дурненькі, що не боялися дзвіночка, привикли. А може ще не вміли літати і не могли втекти від нього?? Хто його знає...

Вкінці, мама, коли побачила, що Міцько щораз гірше марніє, махнула рукою і увільнила його від дзвінка. Бо ж цей дзвінок і так нічого вже не помогав.

Ми старалися відтепер задержувати його в хаті на ніч, бо він розбішакував, звичайно, ніччу.

Аж раз я встала раненько, бо Міцько просився на двір і я його випустила, а сама зацикавлена пішла тихенько вслід за ним. Я хотіла бачити, що то він буде робити. А він побіг просто до старого каштана і якстій видряпався по ньому дотори. Я знала, що на каштані було пташине гніздо і вже хотіла крикнути, остерегти пташок, що ворог уже близько, але цікавість перемогла в мене страх. Що то буде?

Гніздо містилося в дуплі під розчихами двох сухих гиляк. Одна з гиляк майже закривала гніздо. І от, Міцькові дуже трудно було туди дістатися. Він видряпався вище на пень каштана і нечайно скочив згори на суху гиляку, що притикала до гнізда.

Раптом почувся страшний

тріскіт. Миршава гиляка, підтягарем кота відсахнулася від пня каштана і впала на долину. А кіт разом із нею коміть головою. Але не впав, як звичайно коти, на лапи, не встиг, бо тяжка гиляка придавила його, прикрила і потовкла. Він занявав жалібно, неначе заплакав. А я повинна була сказати:

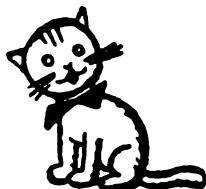
-- А добре тебе так, розбішако!

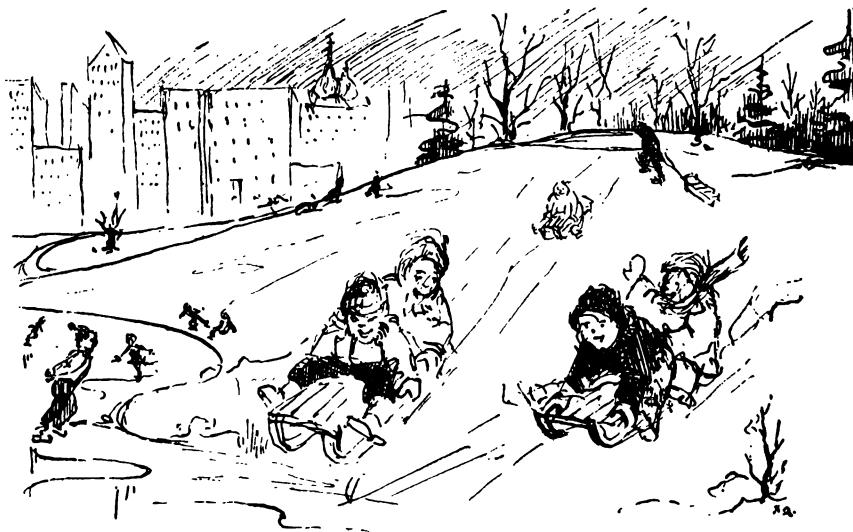
Але мені якось жаль стало непоправного грішника. Я підбігла і висвободила його. Але він даліше някав жалібно, штикульгав на трьох лапках, а одна лиши так коливалася. Я подумала, що може вона зломана і принесла його до хати.

Потім татко завіз його до ветеринара, який йому ногу забандажував. Довго ще наш Міцько кривуляв і не міг ходити.

Від тої пригоди споважнів. Більше вже в кухні не знаходилося пташиного пір'ячка. А може то пташки помудріли. А може попідростали і навчилися літати. Може навчилися пізнавати, кого їм треба вистерігатись.

Олена Цегельська

ЗИМА

РАДОШІ ЗИМИ

1.

Білий, білий ліг сніжок!
У саду нема стежок,
Ні травички, ні квіток,
Ні солодких ягідок.
Що ж лишилось для діток?

2.

Як погляну у вікно,
Бачу все одно й одно:
Пухове лежить рядно.
Може й краще, бо ж воно,
Те чистеньке рядно
Вкрило сажу і багно.

3.

Узуваю чобітки,
Витягаю саночки.
Схил у вибалок слизький,
Розганяйтесь, положки!
Ой, згубив, згубив з руки!...
Що?
Ру-ка-вич-ку...

Г. Чо.

Перший сніг

У мами-хмарки були дітки, хлопчики та дівчатка. Жили вони високо в небі. Хатка в них була з легкої пари й пливала в повітрі, як човник по воді.

В день там світило сонечко, посидало до них гратися своїх хлопчиків-промінчиків, що на своїх золотих дудочках грали веселих пісень. Вночі місяць усміхався ласково, виплітав прозорі серпанки із своїх промінів, а навколо нього з тихою піснею повільно рухались зірки в гарнім танку. Часто пролітав коло діток хмарки веселий, пустотливий вітер. Він гукав:

— Гей, хто хоче зі мною танцювати? Я закручу вас швидко і понесу, куди ви тільки схочете!

А хмарчині дітки були цікаві. Їм надокучили танки зірок, ласкова посмішка місяця та пісні соняшних промінчиків. Їм хотілося побачити землю. Вони звисока задивлялись на гарні зелені луки, золоті ниви, густі ліси та високі гори, на срібні річки, що вабили їх своїм блиском. Коли мама заснула, вони вибігли зі своєї хатки, стали на самому краю хмари та й почали стрибати в повітря скоро, скоро, одна за другою. А в повітрі було холодно і тому їх прозора легка одяга відразу робилася лискуча, пухнаста та біла. А вітер зрадів: підлітав то до одної то до другої дитинки, хапав і крутив її, кидав то вгору то вниз. Спочат-

ку це було дуже весело, а потім дітки потомились, а до того ще їм хотілося полетіти на землю. Просили вони вітра:

— Пусти нас! Дай нам сісти, відпочити.

Та вітер не вгавав. Прокинулася мама-хмарка, а діток нема! Глянула, а вони далеко, далеко, танцюють із вітром. Побачила хмарка, що дітки стомилися і стала вітра просити:

— Пусти, вітре, моїх дітей, дай їм відпочити, хай сідають на землю, а я попрохаю сонце, воно допоможе їм вернутись до дому.

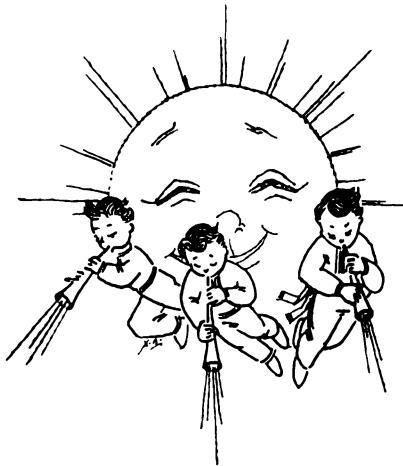
Вітер послухав мами-хмарки, покинув діток, а сам полинув далі на північ. Стали потихеньку спускатися на землю хмарчині діти, стали розправляти свою одягу, дівчатка чесали кучері, а хлопці чистили свої шапочки. Земля від їх одяжі побіліла, бо то був сніг. З хат виходили люди, привітно всміхалися й казали:

— Сніг, перший сніг випав! А діти їх раділи та кричали весело:

— Дивись! Який гарний сніг випав, готуй санки, скоро будемо спускатись.

Вони не знали, що то хмарчині діти посідали на землю, що то їх одяга така гарна, пухнаста та блискуча. А тим часом мама-хмарка стала сонечко просити:

— Пошли, сонечко, своїх хлопчиків-промінчиків на зем-

І сонечко послухало, скликало своїх хлопчиків-промінчиків та наказало їм летіти на землю.

лю, щоб вони допомогли моїм дітям до дому вернутись. Хай трохи це побудуть тут зі

мною. А я справжня зима прийде, то я сама пошлю їх до людей.

І сонечко послухало, скликало своїх хлопчиків-промінчиків та наказало їм летіти на землю. Кожен хлопчик мав гарну золоту дудочку та як починав грати, то з неї лилася весела пісня і ставало тепло.

Ось і полетіли хлопчики-промінчики на землю та заграли свої пісні. А з піснями летіло тепло. І стала одежа діток хмарки прозора та легка, щезла їх втома. Глянули вони вгору, а там мама-хмарка манить їх до себе. Знялися хмарчині діти вгору та й полинули назад до своєї рідної мами. А люди на землі казали:

— Недовго пролежав перший сніг, ну, та нічого! Як зима прийде, ще надокучить нам.

Ніна Наркевич

БІЛИЙ СНІЖОК

Падає, падає
Білий сніжок.
Стелиться, стелиться
Шлях на горбок.

Гей, витягайте
Там сани скоріш!
Гей же, збирайтесь
У гурт веселіш!

Падає, падає
Білий сніжок,
Вабить до себе
Малих діточок.

Падає, падає
Густо сніжок
Білі метелики
Вкрили горбок.

Гей, в перегони
Пускаймо згори!
Хто буде перший
З-поміж дітвори?

М. Стратієнко

Голодний горобчик

Якось восени діти, Олесь і Дуся, дуже заприязнилися з горобчиками. А як?

От біля хати дітей було невеличке подвір'я, а дальше грідки з кущами і квітками. А це дальнє мама насіяла по-при високий паркан соняшників. І ці соняшники — це був правдивий рай для горобчиків. Коли вони відцвіли, на них почали винограду на альтанці і грілися до скупого сонечка.

Одного ранку під час снідання в кухні діти почули в городіщі радісне цвірінкання. Виглянули, аж там непрошенні гості. Ціла зграя горобчиків обслідає соняшники і давай видовбувати доспілі зернятка, давай колоти їх гострими дзюбками та смачно займати солодке ядро.

І від того дня горобчики прилітали до дітей на снідання: то по одному, то скликалися взаємно голосним „цір-цір-цвірінь!“ і цілою плахтою вкривали соняшники. Діти дуже полюбили цих пустунчиків і залюбки приглядались їхнім герцям.

А коли вже вискубали всенік зерно до тла, а татко хотів зрубати сухе бадилля, то діти просили:

— Ні, ні, татку, просимо лишити це бадилля, бо наші горобчики тут відбувають свої

сходини і наради, хоч і зерняток вже майже немає.

Та незабаром не стало вже зерняток. Похолодніло, а ранками вкривав усе іней, а то й сніжок політував. А горобчики дальнє вірно прилітали, але сиділи якісь такі сумні, наїжені, то на сухому бадиллі, то на виступах мурів, то поміж гілками винограду на альтанці і грілися до скупого сонечка.

Раз Олесь сказав:

— Ой, Дусю, щось мені здається, що наші горобчики голодні. Ходімо, прометім хідничок перед кухнею і насипмо їм окрушок з хлібця!

Так вони й зробили. Горобчики зрозуміли, що це для них і охотно забралися до їди. І стали такі ласкаві, що майже з рук дітям вихоплювали їду. Особливо один став дуже сміливий. У нього був майже брунатний хребет і наче кокардка з пірячка на карку. Діти все пізновали його і називали „наш горобчик“.

Незабаром з'явилися й інші гості: пара голубів і якісь пташки з чорним, близкучим пірячком і довгими дзюбками. Більші від горобчиків і дуже ненаситні. Татко сказав, що це такий рід шпаків, бо вони дуже гарно приспівували собі. Шпаки чи не шпаки, а діти назвали їх по своєму: „чорні гави“.

Нераз уже діти дивувалися, звідкіля це стільки пташок

нараз набралося на їхнім малім подвірячку. А мама пояснила:

— Літом ми їх мало бачили, бо влітку всюди повно поживи і вони гніздяться десь то по парках, то по лісах. А тепер їх холод і голод приганяє до людських осель. Бо тут і захист і затишок перед бурями і — пожива.

І так діти дальнє опікувалися пташками. Аж ось одного дня випав великий сніг. До того вночі зірвалася шуря-буря-метелиця та така, що ранком світа Божого не було видно. Курило і несло снігами і напихало повно того снігу у кожний закуток. Вітер свистів і завивав сумно. Незабаром позасипало всі дороги, поставали залізниці, авта, трамваї. А студінь була така ідка, що годі було носа вихилити.

Три дні так курило і несло снігом. Саме на третій день було найгірше. І ані діти до школи не пішли, ані батьки до праці. І от ходять вони з кута в кут, нудно їм у замкненій хаті. Діти що хвилині виглядають у вікно, чи буря не ущухла.

Нагло Дуся побачила щось темне на снігу перед вікнами і скрикнула:

— Олесю, дивися, он там, щось ворушиться, щось живе!

— Не може бути! — так Олесь і собі став приглядатись.

А коли через хвилину заметіль ущухла, Олесь аж сплеснув у долоні:

— Дусю, та ж це горобчик, „наш горобчик“!

— А що ж він тут робить? спитається Дуся.

— Не бачиш? Порпає лапками і дзюбком у снігу, якраз у тому місці, де все ми сипали окрушки.

— Та де ж він годен розпорпати таку величезну кучугуру? Така окрушинка, таке слабеньке біднятко! О, який же він мусить бути голодний!

— Ах Боже, що тут робити? Він може згинути з голоду. — І давай кинулися до татка, — Татку любий, що його робити? Наш горобчик голодний!

Татко тлянув у вікно, подумав, а далі: — Га, — каже — ходімо, може щось порадимо.

Татко виніс з пивниці велику лопату, а діти свої малі лопатки, поодягалися в светери, рукавиці і давай з тяжкою бідою відсувати двері та відкидати сніг. Так вони працювали, аж упріли і чола стали мокрі. Прочистили стежку, промели і насипали окрушок хлібця, а мама добавила ще гречаних і перлових крупок. Потім вдоволені посідали у вікні і ждуть, що то буде.

Не тривало довго, як наш горобчик зявився, але не їв сам, а ні! Прискочив близько, приглянувшись, покрутів головкою вправо, вліво і крикнув:

— Цір-цир-цвірінь! — Жив-жив!

Та й знову кудись полетів і вже здалека почувся його заклик, та мов на команду, наче з-під землі зявилася ціла гurma горобчиків. А які вони були

закінчені, які збудовані, мабуть
десь по коминах сиділи, гріли-
ся. Ба, і „чорні гави“ наспіли, і
голуби. Вся ця братія мабуть
лише ждала, щоб промовило
дитяче, добрє серце.

-- О! Як вони уплітали, як
весело цвіріньками і наче

дзюбками дзвонили по хідни-
ку. А як весело, як живо та ра-
дісно билися дитячі серденька.
А ѿ небо видно розрадувалось
на цей вид, бо нагло вітер за-
тих, заметіль усталла, а з-поза
хмар усміхнулося ясне сонечко.

Олена Цегельська

ЩЕ ПРО СТЕПАНКА

Росте наш Степанко,
І кожного ранку
Все клопіт якийсь має мама:
Штанята короткі,
Деруться сорочки
І місця на ліжечку мало.
Що маєш робити?
Все треба купити,
Порадились мама і тато.
І зладили ліжко,
Поличку на книжку
І навіть окрему кімнату.
Степанко щасливий.
Хвалиться щосили,
Що має обновок багато.
І речі новенькі
Складає гарненько,
Цілує то маму, то тата.
Ось восьма година.
Вже в ліжку хлопчина
І спить, мов косар по роботі.
І в сні виринають,
Його обгортають
Нові неприємні турботи:
Хтось скаржиться, плаче:
„Поглянь, небораче,
Які ми брудні та подерті!
Нас дощ обливає,
Нас вітер шмагає,
На смітнику ждемо ми смерти.

Ми були книжками,
Ти тішився нами.
Тепер ми — пошарпані клапті.
І в новій світлиці
На гірній полиці
Нас зовсім не можна покласти.“
Й знялось шелестіння,
Немає спасіння:
Степана скубуть і тормосять.
А тут напридачу
До шелесту й плачу
Буквар за вікном десь голосить.
Стойть поміж ними
З очима сумними
Степан наш і так промовляє:
„Простіть мені, другі!
Це ж все по заслузі
Мене так недоля карає.
Тепер буду знати
І вас шанувати,
Від нині я тут обіцяю.
А книжки новенькі
Всі будуть чистенькі
І всі у рядок поскладаю“.
Як тільки Степанко
Скінчив обіцянку,
І сон одлетів той далеко,
І промені сонця
Крізь чисте віконце
По лицьку забігали легко.

Марія Стратієнко

Казка про снігову бабу

Настала зима. Нападало багато пухкого, білого снігу. Цілими днями Наталка та Юрко гралися на дворі: кидалися сніжками, возили в саночках свого медведика та гарну синьооку Лялю. Але найцікавіше було, коли вони одного разу разом із дідусем виліпили снігову бабу.

Вийшла вона на славу: замість очей повтикали дві чорні вуглини, уста зробили з червоного бурячка, а носик? Догадайтесь, що за кумедний, гарний носик зробили бабі! Цілу морквину віпхнув Юрко бабі замість носика. І стойте собі така весела баба, усміхається.

Дуже тішились бабою діти. Але проминуло кілька днів і ось трапилась пригода з бабою. Щез її морквяний носик! Отак ввечорі, напередодні ще красувався у баби, а на ранок щез. Юрко дивувався, шукав у снігу, думаючи, що носик упав у сніг, а Наталочці вже на плач збиралось... Тоді Юрко вирішив:

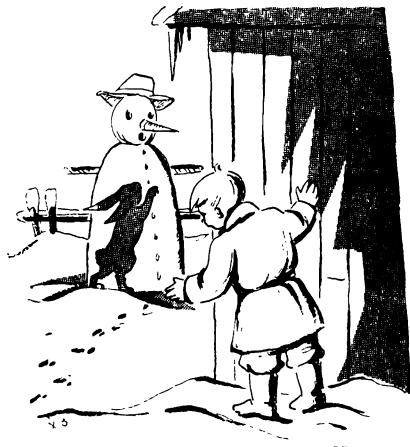
— Не плач, Наталю, я візьму в мами ще одну морквину і буде наша баба носата, весело закінчив він свою мову. Так і зробив. Побіг до мами, а вона якраз ладила обід. На столі лежала гарна, довгенька червоняво-жовта морквина. Мама охоче дала її Юркові, але наказала:

— Ти, Юрку, міцненсько прироби носа бабі, бо взимку з лі-

су і з поля до нас на подвір'я всяка звірина приходить голодна та щоб не витягнула моркви знову.

Юрко побіг надвір і прилаштував носика бабі, а потім задоволений пішов із Наталочкою спускатись саночками. Скоро настав вечір. Заки діти увійшли в хату, попрощалися з бабою. Стояла вона, здавалась усміхалася, ніби втішувалась, що знову має свого носика. А вранці, як тільки поспідвали, діти побігли подивитись на бабу. І що б ви думали? Знов стояла баба без носа!

— Ти дивись, Наталю, знов щось витягнув носа у баби. Але я просліджу оте погане створіння й покараю його! —

Нараз щось майнуло подвір'ям і раптом коло баби опинився невеликий сірий зайчик.

вигукнув Юрко. - . Бачиш, бачиш, он іде слід від баби просто до паркану. Чекай, чекай, я вже тобі покажу, злодюго! --- погрожував Юрко.

На цей раз він знов випросив у мами моркву, прилагодив носа, а тоді звернувся до баби і промовив довірливо:

— А ти, бабо, куди дивишся? Чом віddaєш свого носа? Ех!

Того дня звечора щось довго не спалось Юркові. Все думав, як би прослідити того поганого звіря, що так зневажає його бабу. Коли все затихло в домі, всі поснули, Юрко потихеньку вдягнувся і вибіг на двір. Трошки страшно було йому вночі самому. Ale вже дуже хотів він довідатись, хто краде бабин носик. Навколо було темно, але місяць освітлював усе подвір'я й те місце, де стояла баба. Вона красувалася знов своїм новим носом та всміхалась. Юрко став коло хлівця, притулився до стіни так, щоб його ніхто не міг бачити та став чекати. Навколо було тихо-тихо.

Нараз щось майнуло подвірям, пролетіла по снігу якась тінь і раптом коло баби опинився невеликий сірий зайчик. Він боязко озирнувся на всі боки, а тоді став на задні лапки, передні простягнув угору, сперся ними на бабині груди та потягнувся мордочкою до носика-моквини, скопив її зубами та й став тягнути що сили. I тут трапилось щось дивне: баба заговорила. В Юрка аж

дух захопило, коли він це почув. A баба казала:

— Слухай, ти, зайчиську, чи не досить уже тобі моїх двох носів? Стережись, бо мій господар Юрко сьогодні хвалився тебе пристерегти та зловити. A ти ж знаєш людей! Як розгніваються, то ще вблють. Стережись, сіромахо!

A зайчик на те став і собі говорити людським голосом, тільки тоненъким-тоненъким:

— Люба бабо, чи неоднаково тобі бути з носом, чи без? A в мене вдома голодні дітки сидять. Ty ж знаєш, що зараз ні в лісі, ні в полі нічого нема, все накрите снігом.

Юркові стало шкода зайчику. Захотів він сам заспокоїти бідну тварину, хотів він і бабу потішити. Ale коли ворухнувся, то враз усе щезло: знов сіред двору стояла непорушно баба і нічого не було коло неї. Місяць щедро обливав її своїм ясним промінням, а баба всміхалася своїми буряковими устами, але морквинки-носика знову не було.

I Юрко не зінав, чи примарилось йому це, чи справді він чув цю розмову та бачив цього зайчика.. Ніжки в нього змерзли і він побіг до хати, тихенько роздягнувся, ліг до свого ліжечка, ale вже не сердився на нікого. Тепер він думав тільки про одне — як би допомогти зайчикові перезимувати в лісі! I придумав:

— Щодня буду збирати всі лишки городини, коли мама ла-

годить обід або вечерю. Складатиму це в кошик і буду лішти коло паркану. Хай бідне зайчисько годує тим своїх діток. А носика? Носика зроблю бабі з кольорового деревяного

патичка. І буде в баби не „морквяний ніс“, а „Деревяний Носице“.

З такої думки аж засміявся Юрко і заспокоєний солодко заснув.

Ніна Наркевич

ГАЛЯ ВИШИВАЄ

За вікном летять сніжинки,
Вітер завиває,
А в кімнаті сорочинку
Галя вишиваває.

Вишивава ще й співає,
Часом нитку поре,
На сорочці розцвітають
Квіточками взори.

Як колись надіне Галя
Вишиту сорочку,
Кожний скаже: — От, і краля,
Мов на образочку!“

Р. Завадович

НЕОБАЧНИЙ СЕРГІЙКО

Тільки випав перший сніг
Білим килимом залиг,
Як маленький наш Сергій
Вибіг з хати так, як стій:
Без кожушка і без шапки
Та давай ліпити хатки.

Хоч сніжок липкий і мокрий
І хатки виходять ловкі,
Лиш за пальці щось хапає
Та все крутить і щипає.
Мерзнутъ бідні малі ніжки
Бо ж намокли черевички.

Наш Сергій на ручки — хух!
Та ногами туп, туп, туп,
А мороз став дошкаляти
І до хати заганяти.
А вночі малий Сергій
Стогне, плаче: Боже мій,

Всі хатки повиростали
Та Сергія обступали.
Ось розваляться і рушать,
Хлопця нашого задушать.
Так все марить бідолашний,
Наш Сергійко необачний.

Коло нього мама, ї тато
Лікар й клопоту багато.
Ну, скажіть тепер мерцій:
Мудрий був отой Сергій?

М. С.

СВ. МИКОЛАЙ

Сьогодні Степанко
Від самого ранку
Святого все жде Миколая.
Свою він кімнатку
Привів до порядку,
Бо мама щось часу не має.
Тепер ось що треба:
Дідусеї з неба
Вечерю смачну залишити.
Лиш сам він не може...
Він мамі поможе
І маму іде він просити.
Степан помагає
Ta все примовляє:
— Мамусю, він дуже старень-
Від хати до хати кій!
Він мусить ступати.
Замориться дуже, бідненький.
— Я крісло глибоке,
Мяке та широке
Принести таки не забуду!
Вечерю поставим,
Гарненько приправим,
Побачим, як гарно все буде!
Точилася розмова
І вечеря готова.
Степанко також заморився.
Хоч думав не спати,
Дідуся чекати
Ta сон таки сам напросився.
А другого ранку

Малий наш Степанко
В ідальню стрілою влітає.
І очки стрибають
Ta скрізь заглядають
Степанко шука Миколая.
Нема Миколая
І вечері немає,
Зате у стрічках кольорових
Степана чекає
І мов закликає
Гора подарунків чудових.

М. С.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

ЯЛИНКА

ДІТИ:

Ялиночко розкішна,
Царівно лісова!
Скажи нам, люба, втішна,
Як ти нас прийшла?

ЯЛИНКА:

Росла я в темнім лісі,
Ніхто там не бував,
Пісень співав лише вітер,
Галузками гойдав.
Сніжинки білі взимку
Виводячи танки,
Шукали відпочинку
Й сідали на гілки.
І раз якось уранці
Приходить до нас хтось
В червонім хутрі, в шапці,
І був це — Дід-Мороз.
Він весело всміхнувся
І, спершишь на ціпок,
До нас усіх звернувся,
Мов батько до діток:

ДІД-МОРОЗ:

„Ялиночки, ялинки,
Зелені та стрункі,
Зберіть свої сніжинки
І всі до мене! Всі!
Обсиплю вас зірками
І безліччю прикрас,
З малими діточками
Я познайомлю вас.
Бліскучими вогнями
Засяєте для них,
Наставлю під гілками
Дарунків дорогих!

ЯЛИНКА:

О! Як ми всі зраділи!
До діток? Везіть нас!
В санки до Діда сіла
І ось я тут, у вас.
Ялиночка скінчила.

ДІТИ:

Ставаймо ж у кружок
І пісню заспіваймо
Ялинці від діток.

М. Стратієнко

Ялинка для звіряток

Це було взимку. На дворі було холодно, але в пивниці, де зберігалася городина, було тепло й затишно. В одному кутку лежала морква, в другому буряки, до стелі, підвязана до бантин, висіла кучерява капуста, а на полицях красувались яблука та грушки.

— Як тут сумно й темно, — шепотіли морквинки.

— А я зовсім не люблю висіти вниз головою, — бурчала капуста.

— Хи-хи-хи! — реготались бурячки. — Ви, тіточко, не любите висіти, а ми б дуже цього хотіли, бо лежати тут небезпечно. Як прийдуть миші або шурі, то можуть нас погризти...

— Ні, як ви не кажіть, а в садку таки було багато приємніше висіти на дереві, — обізвалось червонобоке яблучко і ще щось хотіло сказати, як раптом двері до пивниці відчинились і сліпуче світло широким пасмом увірвалося в темряву. Всі мешканці пивниці затихли, бо ввійшла жінка з кошиком, а з нею вбігло двоє дітей.

— Мамо, дайте нам трохи городини, — просив хлопчик.

— А я хочу кілька яблук та грушок і не забудьте дати мені торбинку з горішками для білочок, — додала й своє до прохання хлопчика маленька русява дівчинка.

— Що ж то буде, куди це нас знову заберуть, — думали всі овочі.

І справді, мама набрала для дітей повний кошик усього, винесла з пивниці та поклала його на саночки, що вже були приготовані до подорожі. Крім того дала дітям

ще повну торбинку горішків та цілий жмут кольорових стрічок. Діти були дуже задоволені. Швидко впяглися в саночки та й попрямували до лісу, що був зовсім недалеко. Вже вечеріло, на небі засвітилися зірки. Сніжок рипів під ногами. Всім овочам, що попали до кошика, дуже хотілося знати, що буде з ними далі.

— Тарасику, давай швидше будемо йти, щоб встигнути врати ялинку для звіряток ще сьогодні. Дідусь казав, що перед Різдвом уночі всі тварини збираються в лісі й святкують теж. Він уже відніс на галяву, де ялинка росте, сіна для серни, — казала дівчинка до хлопця.

Незабаром діти вже були в ліску. Ось і галява, а на ній гарна, зелена ялинка. Місяць заливав галяву своїм срібним світлом. Було ясно, як у день.

— Чи ви чули? — шепотіла морквинка до капусти. — Я вже знаю, що то буде: це діти влаштовують ялинку для звіряток. Як тут гарно в лісі! І я теж буду висіти так, як і ви!

— І ми теж, і ми теж! — задирасто підтакували бурячки.

Хтось потихеньку свиснув. Це був горішок.

— Еге, то це я знову потрапив до лісу, та ще на Велике Свято. Ми ж будемо тут розважати всіх звіряток, — звернувся горішок до городини.

А тим часом діти взялися до роботи. Виймали овочі, горішки й городину та привязували їх кольоровими стрічками до густих, зе-

лених гілочок ялинки. Наприкінці Тарасик вийняв з кишені срібний дзвоник та задзвонив, а потім вискочив на пеньок коло ялинки та голосно гукнув:

— Гей, звірятка, приходьте сюди сьогодні вночі. Тут і для вас є гарна ялинка. Веселих свят вам бажаємо!

Швидко зіскочив хлопчик із пенька, взялися діти за руки та й послішили зі своїми саночками назад до села. Вони вже й не бачили й не чули, як із лісової хащі на галівину почали виходити всі мешканці лісу.

— Дивіться, дивіться, — пишав горішок, — он білочка, а он зайчик!..

— А там, бачите, за тим дубком серна стоїть! — раділа морквинка.

— Чуєте, чуєте? Хто ж то співає? — питалась капустка.

— Це янголи, мабуть, — несміло обізвалось яблучко.

Але воно помилілось, бо то діти, вертаючись додому, почали співати свою улюблену коляду:

Во Вифлеємі стала новина,
Пречиста Діва Сина вродила...

Як срібні дзвіночки в далині за-
вмирали дитячі голоски.

Зглянь оком щирим, о Божий Сину,
На нашу землю, на Україну...

Місяць вище піднявся над лісом і в його сяйві ще кращими виглядали яблучка, горішки, морквинка, бурячки. Коли вони подивилися в долину, то побачили, що всі звірі вже зібралися навколо ялинки. Тут був і ведмедик-Михайлик, і білочка-Чок, і маленька чорноока Серна і зайчик-Лакомчик. Наймоторніша й найвеселіша було білочка.

Весело й гарно було тоді всім: і звіряткам, і овочам, і городині, що попали до лісу на Різдвяне Свято

Вона вибралась на самий вершочок ялинки та звідти перша почала вітати звіряток із Великим Святом і запросила всіх до веселого танку навколо ялинки.

Весело й гарно було тоді всім: і звіряткам і овочам і городині, що попали до лісу на Різдвяне Свято.

А діти в той час уже повернулися додому, повечеряли та полягали спати. Але перед сном довго ще згадували про ялинку, яку вони влаштували для звірят.

Ніна Наркевич

З И М А

Мерзнуть руки, мерзнуть ноги,
Заквітчав мороз шибики,
Замело усі дороги,
Всі стежки.
Поховалися пташинки,
Тихо-тихо у дворі,
Лиш білесенькі сніжинки
Все кружляють угорі...
Ми ось вийдем, — буде смішно,
Будем бігать по сніжку
І поставим бабу сніжну
У садку.

Діма

Перший лист

Дорогий, мій милий Брате!

Буду перший лист писати не до Олі, не до Ксеньки, а до Тебе, мій рідненський. В Рідній Школі щосуботи досить мала я роботи, та уже писати вмію. Ось пишу листа й радію. І пишу сама таки, хоч бувають помилки.

Часом ще виводять ручки, замість букв, закарлючки. „Ж“ лабате, мов павук, з-під моїх виходить рук. Розламалось „Х“ надвое, на лінійці не устоїть. „Л“ горбатий має ніс, „О“ неначе мяч, що тріс, „Р“ і „З“ хвости згубили. Згорбилося „Б“ без сили. „К“ груbezne, мов дріючик, „Ц“ зламало

свій гачок, „Т“ чотири має ніжки, „Г“ подібне до панчішки. „Н“ виходить без щабля, „І“ — гармата, що стріля. Крапка, мов гарбуз, здорована, кома більша, як підкова. Букви без краси, без слави, потребують всі направи.

Ти, мій Братіку, не смійся — краще я навчусь, не бійся! В мене добра голова! Як повчусь ще з місяць-два, поладнаю букви всі: „Н“ і „Ж“, і „О“ та й „І“. Глянеш — з дива скажеш: „Ов!“

А тепер бувай здоров! Цей листок Тобі від Олі — перша кляса в Рідній Школі.

Р. 3.

ГОСТИ ЙДУТЬ!

Діти, діти! Гості йдуть,
Втіху-радість нам несуть!

Перший гість, Різдво, як все,
Нам ялиночку несе,
Разом з нами до ладу
Заспіває коляду.

Другий гість — то Новий Рік,
Заворожить довгий вік,
Щастям враз засіє нас,
Обіцяє добрий час.

Щедрий Вечір — третій гість,
Колача із нами з'єсть,
В річці воду посвятить,
Дітвому розвеселить.

Діти, гості на поріг!
В них гостинців повний міх!

Р о л я н и к

НА НОВИЙ РІК

Ці слова промовляють малі хлопчики в Україні, на Новий Рік, рано-вранці обходячи хати господарів. При цих словах вони посипають зерном хату хазяїна.

Сійся, родися жито, пшениця
Всяка пашниця —

На щастя, на здоровля,
На Новий Рік,
Щоб краще вродило, як торік:
Коноплі під стелю, а льон по

коліна;

Щоб у вас голівонька не боліла!..
Будьте здорові, з Новим Роком,
З Василем!

На Щедрий Вечір

Уже з самого ранку Гриць вибігав на дорогу. Бо цього дня хлопці мали підготувати місце на Водосвяття. Й обіцяли взяти його з собою.

А це для Гриця велика втіха! До ріки далеченько й мати не хоче його самого пустити. А там буде весело! Діти будуть хлопцям допомагати.

Коли показався гурт хлопців, Гриць уже був одягнений у кожушинку, на голові мав хутряну шапку, а на руках теплі рукавиці.

Хлопці протоптували у снігу дорогу, а він їшов слідом за ними. До нього пристали ще й інші діти, так що їх було чимало гурт.

Над рікою хлопці прочистили місце від снігу і стали вирізувати сокирами лід. Спершу зробили доволі велику ополонку в льоді, щоб можна було набрати води. Бо ж завтра мають її посвятити! Крізь ополонку видно було, як тече вода і Гриць попробував її рукою.

Ох, яка зима!

Потім хлопці заходились коло хреста. Наперед вирубали з льоду підставу з трьох великих брил. Ставили найбільшу на спід, меншу зверху, а найменшу найвище, так що до хреста вели неначе сходи. Діти це все поливали водою з черпаків, щоб воно примерзло. Окремо хлопці вирізували з льоду

хрест. О, який гарний вийшов! Його поставили на самому верху і знов треба було водою поливати від половини. Він робився грубіший на споді і примерзав до підстави. Аж тепер зрозумів Грицько навіщо ті сходи! Нераз він поховався на них та покотився вниз.

А тут уже наспілі дівчата з вінком. Гарний вінок із смеречини прикрасили сухоцвітом, чебріком, червоною калиною. Самі хотіли повісити його, але потім таки проходали Грицька, щоб йм потримав. А на самому вершку хреста завісили вишитий рушник, що широко розправив на боки свої краї.

Вже смеркалось, коли Грицько повернувся з іншими дітьми та хлопцями з віправи. Щічки йому пашили і він добре зголоднів. Але з радістю розказував мамі про все. Казали, що такого хреста, як цей, ще не було. Видно його далеко й широко.

— А я тримав вінка, мамусю, як дівчата його завішували. Аж руки заболіли.

— Гарно, синку, похвалила матуся. Тепер хрест і вінок стояти-муть до весни. Аж сонечко пригріє і крига почне йти рікою. Тоді хрест розтає, а вінок попливе з водою.

Катя Колточок

НА ЗИМОВІ ВЕЧОРИ

Дві сестрички

Їх було дві сестрички — Марусинка та Леся. Леся — старшенька, білявенька з синіми очима, а Марусинка — меншенька, чорнявенька, кучерявка, а оченятка, як дві черешеньки — чорні. Леся ходила до школи, а Марусинка сиділа вдома. Коли Леся приходила додому, то сестрички починали гру, але не мирились між собою. Часто мама мусіла їх вмовляти, мирити, та все щось знову знаходилось, щоб почати нову сварку.

Захоче Леся гойдатися на жовтій гойдалці, в ту ж мить Марусинка покидає свою червону, зганяє Лесю з жовтої, бо якраз саме їй хочеться на ній погойдатись. Сяде Леся в дідуєве крісло — та саме Марусинці потрібне це крісло. І починається сварка.

Але одного разу все змінилось. Леся впала з ровера та дуже побилася. Відвезли Лесю до лікарні. Зосталась Марусинка сама. Сумно їй без сестрички. Все питає тата та маму, коли приїде Леся додому.

А тут настали уродини Марусинки. Принесли їй сусідські діти гарні дарунки, бабуня привезла з міста гарні книжечки, мама спекла пиріг, діти співали й танцювали, але Марусинці не весело якось. Гарні дарунки в

Марусинки, а найкращий — нова лялечка, закриває та відкриває очка, її можна купати. Так і подарували Марусинці цю лялечку з ванночкою. Ще є мило, щіточка і маленький рушничок для неї.

Поки були в неї діти, Мару-

— Мамо, а... якби я післала Лесі свою ляльку?

синка гралася лялею. А пішли, засумувала. А тут тато й мама стали збиратись до міста відвідати Лесю у шпиталі. Марусинка все крутилася коло мами. Дивилася, як мама приладжує пакунок для Лесі: книжки, олівці, трошки цукерків...

— Мамо, а більше нічого не повезеш Лесі? — запитала Марусинка.

— То все, моя люба. Тато не мав часу поїхати раніш, щоб купити щось гарне Лесі.

Марусинка пригадала свої дарунки. Гарна ляля в блакитній ванночці, дуже гарна, але... нічого! Вона побігла до своєї кімнатки, взяла лялю, замотала в хустину, поцілуvala, по-

клала до ванночки та швиденько підбігла до мами.

— Мамо, а... якби я післала Лесі свою лялю?

Мама глянула на Марусинку, ласково всміхнулася:

— А тобі не шкода віддавати нової лялі? — спитала.

— Ні, ні, мамо! Леся — хоренька, я хочу, щоб вона мала нову, а я... буду їй старенькою грatisя. I скажи Лесі хай швидше видужує, я не буду більше сваритися з нею, хай тільки приїжджає. I хай... хай завжди гойдається там, де схоче... закінчила тихо Марусинка.

А мама? Мама нічого не сказала, тільки пригорнула Марусинку та міцно поціluvala.

Ніна Наркевич

Мій акваріюм

На вікні поміж квітами стоїть мій акваріюм. Це невеличка банька з водою, а в баньці — маленькі рибки, невеличкі й більші камінчики, що творять дно, зелені листаті рослини. Рибки є всякі: кругленькі, широкохвості, червоні (від хвоста до голови все в них червоне), подовгасті, довгопікі, з темною спинкою і золотими бочками, як крутиться у воді, то аж світить тими своїми золотистими кольорами. Чорні, як вуглики, тонкохвості та широкоголові, з пишними великими вусами, як колись наші запорожці мали, віонка та мо-

торна така рибка! Як бовтне своїм хвостом та як мотне вусицями, то аж акваріум хитається! Дуже потішна риба. Вдень сидить під каменем, а вночі, як усі рибки затихнуть, виходить у води і гуляє-гуляє, на всі лади вихиляється.

Хто не зайде до мене в хату, малі чи великі, перший свій погляд кидають до моого акваріуму.

— О, які гарні рибки! — вигукують захоплено вголос.

Я задоволено усміхаюсь, не приховуючи своєї гордості.

— Отакий би й нам! — продовжують захоплюватись від-

відвідувачі. — Де його дістати, як його зробити? — засипають мене питаннями.

Я вже чуюсь немов досвідченим рибознавцем і починаю відповідати.

— Акваріум мати — не проста річ. Саму баньку, правда, придбати не важко, і камінчиків, і рослини — все можна купити в спеціальному склепі, де продають усяку-всячену звірину і пташину: черепахи, риби, їжаки, ящірки, птахи, мавпочки, кролі, зайці, миші, щурі і навіть змії. Це, кажу, можна купити, а от як доглядати за рибками, як і чим їх годувати — то це вже інша річ.

Коли я це кажу, мої слухачі переглядаються й недовірливо спрямовують свої погляди на мене, мовляв, чи правду я кажу? Дехто завважує:

— Та що ж — хлібця їм, мушок, червячків...

— Е, ні, — кажу, не так легко. Рибина, що дитина, коли хочете знати.. От дитина єсть капусту, картоплю і ще що там. Дайте їй сиру картоплю або сирну капусту — не юстиме! А зваріть чи зісмажте — будь ласка, смакуватиме так, що аж прицмокуватиме. Отак і рибина. Їй треба давати спеціально куплену страву, в таких залізнецьких коробочках. Там червячки теж, але підсмажені, сушені, немов справжній делікатес. Воно ѹ справді, як подумати, рибка маленька, як зість великого жи-

вого червячка — то ѹ пропаде відразу, бо не зможе його петрівавти. Ото таку червячкову сушенину ѹ слід давати рибкам в акваріумі. Але це ще не все. Так само, як дитина не може їсти стільки, скільки б хотіли її очі або скільки б з нас хотіли захотів у неї упхнути, — так само рибині не можна багато давати їсти. Бо рибина маненька-дурненька, як її насипати багато їсти, то вона переїться, надме її, і вона тоді вмре. Так було в моєму акваріумі. Кинув я рибкам їсти в день раз, потім другий, потім третій, а вони понайдалися і повмирали. Тепер я маю практику і знаю, що рибкам в моєму акваріумі треба дати їсти лише один раз — і досить.

— Диви, яка історія, — дивуються відвідувачі моого акваріуму. — Як усе живе — потребує норми, порядку.

— Аякже! — кажу. — Та ѿ це ще не все. Рибі у воді ще ѹ дихати треба. В природніх річках, морях і океанах риба має природне повітря, що виробляється різними водними речовинами. А в акваріумі, штучному, сказати б, морі, такого повітря нема. Тому треба теж купувати спеціальний, такий прозорокамінчикуватий матеріял, який дає кисень — необхідну для кожного живого створіння речовину для дихання. А коли все це взяти разом — стане ясною вся складність утримування ѹ догляду за рибками в моєму

акваріюмі. Це — ціла наука, — гордо додаю я.

Дехто зневірено махає рукою.

— Як таке діло, то й не варто з тим возитися! Я думав — це так собі, налив води, вкинув рибки, хліба, мух — і хай собі живуть. А так — не варто...

Я трохи ображуюсь такою легковажністю і недооцінкою

мого рибознавства й цілком серйозно відповідаю:

— Це дуже варто! Бачити і знати, як живуть звіринки, пташинки і всяке інше створіння — це не тільки варто, а цінно, корисно і — чудесно! Бо щоб оце і ви знали про мій акваріум і рибок у них, якби я вам про це не розповів?

П. Кізко

ШКІДЛИВИЙ КОТИК

Кіт сіренський, білоніжка
Заховався аж під ліжко
І ось-ось, ось-ось заплаче.
Даньо котика побачив:
— Ти чого, малий коточку,
Зажурився у куточку?
А коточок: „Няу-няв!
Я чемненьке котеня,
І слухняний, неледачий,
Але все мені невдача,
Все невдача — та чи та.
Я читав велику книжку,
З окулярами читав.
Під канапу бігла мишка,
Я скопивсь і не піймав,
Я ні мишкі не піймав,
А ще гірше... Няу-няв!..
На підлогу впали скельця
І розбились. Даню, серце!
Буду чємним, поможи.
Чи направиш їх? Скажи.
Маєш пилочку, обценки
І лешаточка маленъкі,
Молоточки розмаїті...
Окуляри ж не мої то,
Я бабусині узяв.
Няу-няу, няу-няв!”
— Ні, шкода! Шкода коточку.

Не направлю молоточком.
Як бабуся прийде в хату,
Швидше йди її прохати.
Ти скажи: „Вже буду слухать,
Не скубіть мене за вуха.
Буду чємним завжди, всюди,
І вже шкодити ніколи,
Вже ніколи більш не буду.
Коли Даньо вчиться в школі
Я лежатиму тихенько
На подушечці мякенькій“.
Тож, коточку, не няви чи ти,
Мусиш знати і завчити,
І назавжди памятати:
Окулярів не займати!

Г. Чорнобицька

КОЛІСКОВА

Вечір настав, спати вже час
В ліжечко тепле вкладаю я вас,
— Лялю, ведмедику ти мій
 маленький,
Спіть всі спокійно,
 спіть солоденько!

Спи, моя лялю, спокійно спи!
Гарні, веселі побачиш ти сні!
Як ми з тобою гуляли в ліску,
Як нам кувала зозулька: „ку-ку“!
Сумно та тихо тепер у ліску,
Вже не почуєш дзвінкого „ку-ку“!
Там ні листочка, там ні билинки,
Тільки кружляють блискучі
 сніжинки!

Все ж на це, лялю, ти не вважай,
Святок Різдвяних веселих чекай.
Я подарую тобі черевички,
Виплету гарні, пухкі рукавички.
Вдягнемось тепло, підемо в садок,
Глянем на срібний, блискучий
 сніжок.

Будемо в санках, що легенькі,
 як пух,
З гірки летіти, аж займе нам дух!
Спи ж, моя лялю,
 ведмединик вже спить!
Тільки ялинка в садочку шумить!

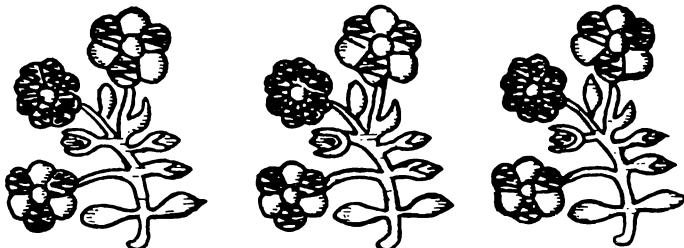
Ніна Наркевич

ДВА І ТРЕТИЙ

Два горобчики зерняток
Купку десь знайшли колись:
По зернинці проковтнули,
А за решту завелись.
„Це мої!“ один гукає, —
„Перший я побачив їх!“
— Ні, мої! — цвірінка другий,
— Я сів перший коло них!“
„Ах, такий ти! Ось же, маєш!..“
— Ой-ой-ой! Так на ї тобі!..
Наїжачились обидва
І зчинили справжній бій...

Світу Божого не бачать,
Вихром куряву метуть...
Про зернятка вже й забули —
Один одного скубнуть...
Поки так невдахи бились,
Їх сусіда прискакав,
Поклював усі зернятка,
І спасибі не сказав!..
Схаменулись, озирнулись:
„Отака тобі ловись!“
Два горобчики гукнули:
„Ta завіщо ми скублись?!”

О. Кобець

Ціна 50 центів

